

• DOMOLJUB •

Izhaja zvečer vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide dan poprej. Cena mu je 80 kr. na leto. Inzerati se sprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Slovenskemu ljudstvu
v poduk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Semeniške ulice št. 2. Naročnina in inzerati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

Št. 20.

V Ljubljani, dné 19. oktobra 1899.

Leto XII.

Ljudska posojilnica.

Ljudska posojilnica se seli v svoje nove prostore na Kongresnem trgu hš. st. 2., prostore, ki so primerni pomenu in obsegu tega zavoda.

Umestno je, da pri tej priliki spregovorimo nekoliko o razvoju te največje in najpomembnejše slovenske posojilnice.

Ljudska posojilnica začela je svoje poslovanje še-le pred dobrimi 3 leti. Začetek njen je bil majhen, skromen. Toda ni se še kmalu tako obnesel slovenski rek, da „iz malega raste veliko“. Že leta 1896 je promet ljudske posojilnice znašal 601.911 gld. 35 kr. V letu 1897 znašal je promet že 3.504.331 gld. 59 kr. in l. 1898 je poskočil na 6.911.243 gld. 87 kr. tako, da je posojilnica imela v prvih 3. letih svojega obstoja skupaj prometa 11.017.486 gld. 81 kr.

Letošnje leto pa je promet že do 30. septembra dosegel svoto 6.757.658 gld. 53 kr., tedaj že v 9. mesecih do malega dosegel svoto celega prometa iz leta 1898.

Ravnotako lepo se kaže napredek omenjenega zavoda pri naraščanju hranilnih vlog. Koncem l. 1896 bilo je stanje hranilnih vlog 165.119 gld. 91 kr. Do konca l. 1897 je to stanje narastlo na 708.412 gld. 25 kr., in do konca l. 1898 na 1.540.844 gld. 05 kr. Do 30. septembra letošnjega leta pa je stanje hranilnih vlog že doseglo ogromno svoto 2.112.219 gld. 99 kr.

Ker ima ljudska posojilnica izključno le slovenski denar, more se torej reči, da je danes

v tem zavodu osredotočenega čez dva milijona prihranjenega narodnega imetja. S tem je postala ljudska posojilnica prva med vsemi slovenskimi za drugami in je to svoje častno mesto dosegla v dobi dobrih treh let.

Jasno je, da pri tem velikem obsegu sedanjih zelo tesnih prostorih niso mogli več zadoščati. Novi prostori ljudske posojilnice se bodejo nahajali v I. nadstropju hiše na Kongresnem trgu št. 2, to je v hiši poleg kazinskega vrta, ki je last škofijstva in v kateri se nahaja tudi odvetniška pisarna posojilničnega predsednika dr. Šušteršiča. V dosedanjih prostorih ostaneta še nadalje „Gospodarska zveza“ in „Zveza kranjskih posojilnic“.

Kar mora pri velikanskem razvoju ljudske posojilnice posebno vzradostiti vsakega domoljuba, to je okolnost, da se v imponantnem razvoju tega zavoda zreali nekako zdravi gospodarski razum naroda, ki je pomen in namen tega zavoda takoj razumel: osredotočiti naše lastne denarne sile v poštenih domačih rokah, osigurati tako sebi uspeh tega osredotočenja in zaprečiti to, kar se je popred vobče godilo pri nas, namreč, da so z našim denarjem naši nasprotniki kupčije delali in z našim denarjem strmoglavili naše najsvetejše interese.

Ljudska posojilnica daje narodu najboljšo in najlepšo priliko za štedenje. Sigurnost je absolutna, ker imetje zadružnikov, kateri jamčijo za obstoj ljudske posojilnice, znaša na milijone. Pri tem pa daje ljudska posojilnica vložnikom ugodnejše pogoje, nego vsak zavod enake sigurnosti in podobnega obsega. Hranilne vloge obrestuje ljudska poso-

jilnica po $4\frac{1}{2}\%$, brez vsakega odbitka, tako, da vsak vložnik za vsakih vloženih 100 gld. dobi čistih 4 gld. 50 kr. na leto. V teh razmerah je naravnost nezmisel, nositi denar v razne hranilnice, ki plačujejo nižje obresti. Razun tega pa so še vse velike hranilnice v nam sovražnih liberalnih rokah, ki potem z denarjem našega ljudstva gospodarijo. Ali ni nezmisel, nositi denar nasprotniku in pri tem imeti še gotovo zgubo? Ni treba misliti, da je rozložek za $\frac{1}{2}\%$ majhen. Ta rozložek se tekom let jako močno občuti. 1000 gld. naloženih po $4\frac{1}{2}\%$ naraste na primer črez 20 let na 2410 gld. po 4% pa le na 2190 gld. Torej znaša rozložek 220 gld. in ta denar je tisti naravnost skozi okno vrgel, ki je denar nesel v liberalno hranilnico, namesto v domač zavod. Vrh tega pa se mu še liberalci smejejo, ki na njegove stroške gospodarijo z njegovim denarjem!

Vsakemu mora iz predstoječega biti jasno, kako velikega pomena je okleniti se izključno le domačih zavodov. V celi deželi so raztresene domače posojilnice, zasnovane po načinu Raifeisen, posojilnice, katere ima ljudstvo samo v rokah, in prav je, da ljudstvo v prvi vrsti nosi svoj denar v te posojilnice. Komur pa to iz kateregakoli vzroka ne ugaja, ta ima v „Ljudski posojilnici“ zavod, kateremu mora dati prednost pred vsemi drugimi velikimi zavodi. Opozoriti je še, da se pri ljudski posojilnici tudi tak denar, ki je že naložen pri drugih zavodih, hranilnicah itd., na najložji način nalaga. V ta namen ni treba družega, kakor da se odpošlje zadevna hranilna knjižica „Ljudski posojilnici“ in ona sploh celo stvar tako uredi, da se obrestovanje prav nič ne pretrga, temveč da ima vložnik od cele spremembe izključno le dobiček.

Nikjer ni tako opravičen klic „svoji k svojim,“ kakor tukaj. V drugih slučajih se v marsikaterem oziru pod tem klicem razume tudi nekaka žrtev od strani tistih, katerim velja. V predležečem slučaju pa je ravno nasprotno. Ne zahteva se prav nobene žrtve, temveč ravno narobe: zahteva se od tistega, kateremu klic velja, da naj služi svoji lastni koristi, da naj išče svoj lastni dobiček. Uverjeni smo, da bo narod temu klicu odslej še bolj sledil na celi črti. Časi so resni, boj za gmotni obstanek je hud in tem bolj je treba paziti na vsak krajcar in gledati, da se niti krajcar po nepotrebem ne zavrže!

„Ljudski posojilnici“ pa želimo v novem njenem domu isti lepi napredek, in isto zaupanje naroda, kakor ga je imela doslej, — nad vsem pa Božji blagoslov!

Zavedni kmetje!

Pridite na občni zbor kmetijske družbe!

Vsakemu, ki je dné 13. julija t. l. bil na občnem zboru kmetijske družbe v Ljubljani, ostanejo tedajni prigodki neizbrisno v spominu. Preje so navadno prihajali k občnim zborom le liberalni učitelji in graščaki. Dne 13. julija pa so prvič v kmetijsko družbo prišli kmetje, hoteč može svojega zupanja voliti v odbor te družbe, ki ima služiti koristim kmeta, a je doslej služila le koristim zloglasne liberalne, kmetom sovražne klike. Prišlo je čez tri sto kmetov in njihovih prijateljev a le komaj petdeset pristašev sedajnega, večinoma liberalnega odbora. Ko je liberalna klika videla, da propade, je predsednik bil tako drzen, da je občni zbor brez vsake pravice zaključil in tako ogromno večino oropal njene pravice, po svojem prepričanju voliti nov odbor. Kmetje, ki so od daleč okrog prihiteli na občni zbor, da se poslužijo svoje pravice kot društveniki kmetijske družbe, bili so naravnost gmotno ogoljufani, kajti pot in zamuda pri delu prizadela jim je znatne stroške. Mnogo jih je odšlo s solzami v očeh!

Dne 26. tega meseca — prihodnji četrtek — ob $\frac{1}{2}$ 9 dopoldan, se bode občni zbor v Sokolski dvorani v »Narodnem domu« nadaljeval. Zavedni kmetovalci, ki ste udje kmetijske družbe, pridite brez izjeme na ta občni zbor, da volite take odbornike, ki bodejo za kmeta delali — ne pa za nesramno »Narodovo« kliko! Kmetijska družba — kmetom! Res je marsikomu težko odtrgati se od doma, res so s popotovanjem v Ljubljano združeni stroški — toda enkrat je treba to žrtev prinesiti, saj se gre za lastne koristi, za lastni blagor kmeta. Kedo pa naj skrbi za blagor kmeta, če se on sam ne briga za svoje lastne koristi, za svoj lastni blagor?! Kmetje, zavedajte se, kmetje na noge — in kmetijska družba bode Vaša, bode Vaš dom in Vaše zaveščiče.

Toraj, zavedni kmetje, v četrtek vdarite trumoma na Ljubljano in pokažite liberalni gospodi v »Narodnem domu«, da si svojih pravic ne daste vzeti. Sramota, tisočkratna sramota pa tistemu kmetu, ki bi v teh razmerah drznil se glasovati z liberalno svojatjo. Ta ne zasluži, da ga kedo svojih poštenih stanovskih tovarišev se pogleda.

Torej: **V četrtek v Ljubljano, v »Narodni dom«!**

Zavedni kmetje!

Na občnem zboru kmetijske družbe, ki se vrši dné 26. t. m. ob 1/2 9 dopoldan v Sokolski dvorani »Narodnega doma« v Ljubljani, volite so glasno:

Za podpredsednika:

Gospoda **Fran Povše-ta**, državnega poslanca in veleposestnika v Ljubljani.

Za odbornike sledeče gospode:

1. **Ambrožič Matija**, posestnik na Novi Sušici pri Košani;
2. **Detela Oton**, deželni glavar in veleposestnik v Ljubljani;
3. **Kalan Andrej**, kanonik in posestnik v Ljubljani;
4. **Rant Matija**, nadučitelj na Dobrovi;
5. **Dr. Šusteršič Ivan**, odvetnik, predsednik »Gospodarske zveze« in »Ljudske posojilnice« v Ljubljani;
6. **Wester Avguštin**, c. kr. profesor in posestnik v Ljubljani;
7. **Dr. pl. Wurzbach Makso**, odvetnik in veleposestnik v Ljubljani;
8. **Zabret Janez**, posestnik na Bobovski pri Kranju.

Za računsko preglednika gospoda:

1. **Dr. Poček Fran**, odvetniški koncipijent v Ljubljani in
2. **Frančišek Triller**, kontrolor deželne bolnice v Ljubljani.

Kmetovalci! Volite predstoječe navedene gospode soglasno. Ne dajte se begati z ničemur! Boj v kmetijski družbi ni političen, temuč gospodarsk — zato Vam priporočamo, volite tudi zastopnika nemškega veleposestva v osebi gospoda dr. pl. Wurzbacha, da ne bode nihče mogel trditi, da smo nestrpni.

Pridite vsi na volišče in volite kakor eden mož!

V Ljubljani, dné 16. oktobra 1899.

Volilni odbor kmetske stranke.

Politični razgled.

Nova vlada. Dne 3. oktobra smo dobili nove ministre. Predsednik v ministerstvu je grof Clary, (beri Klari) ki je bil zadnje leto cesarski namestnik v Gradcu. Minister za notranje posle je pl. Koerber, pravosodni minister pl. Kindinger, železniški minister vitez Wittek, minister za deželno brambo grof Welsersheimb. Dalje je vitez Hartel voditelj naučnega ministerstva,

dr. Stibral trgovinskega in vitez Kniazolucki finančnega. Vsi novi ministri so bili višji uradniki. To novo ministerstvo je od vladarja dobilo nalog, da pomiri stranke v državnem zboru in izvrši volitev delegacije. Ali se mu to posreči? Posreči se mu samo volitev delegacije. Da se to izvrši, je želja cesarjeva, in tej želji se ne bode ustavljala nobena stranka. Naravnost izključeno pa je, da bi nova vlada naredila mir in spravo med strankami in narodi, ker nima prave zaslombe ne na levi, ne na desni. Prvo, kar nova vlada stori, je to, da prekliče tiste jezikovne naredbe za Češko, Moravsko in Šlezijo, zaradi katerih je bilo zadnja leta toliko boja in krika. To pa dokazuje, da so zmagali Nemci, v prvi vrsti tisti divji kričači, ki v enomer kriče o zatiranju Nemcev. Zmagala je sedaj nemška svoje-glavnost in ošabnost; zmagala brezozorna obstrukcija v poslanski zbornici. Večina poslancev se mora ukloniti manjšini, ker menda državne koristi tako zahtevajo. To je narobe svet, a tolažimo se, da nemška drevesa še ne rasto v nebesa. Nemške stranke so si tako nasprotne, da same ne bodo nikdar več imele večine glasov. Edine so bile le v boju proti vladi in Slovanom, a zjedini se ne bodo nikdar za skupno delo, kakor se voda in ogenj nikdar ne sprizajnta. Večina državnega zbora, pri kateri so tudi naši poslanci, je še vedno trdna in edina. Čehi so sicer silno nevoljni in razburjeni, da vlada prekliče jezikovne naredbe, toda zmagala je trezna razsodnost. Ko bi namreč Čehi takoj pričeli najhujšo obstrukcijo proti novi vladi, bi s tem razbili večino in Nemci bi se smejali v pest. Toda velika večina čeških zaupnih in veljavnih mož je sklenila, da naj češki poslanci ostanejo v večini in ob ugodni priliki nastopijo proti vladi. Isto so sklenili tudi naši poslanci, da sedanjemu ministerstvu, ki je samo prehodno, sicer ne bodo delali sitnosti. Ko pa bi vlada pokazala nasprotje do Slovanov, potem pa takoj prično opozicijo. — Dne 18. oktobra se je zopet sešel državni zbor po dolgem prestanku. Jako radovedni smo, kako se stvar razmota. Desnica bode takoj zahtevala, da vlada predloži jezikovni zakon za celo državo. Kakor pa čujemo, je poljski poslanec in bivši finančni minister, vitez Bilinski, že izdelal načrt jezikovnega zakona.

Pleve.

11.

Ni vse med nami zrno
In vse ni pleva:
Kdor sôdi eno ali drugo,
Ta je — šleva!

12.

Dovolj je na svetu različnih stvari,
A najbolj različna so srca ljudij.

13.

Ti hočeš, da človek ti bodi ime —:
Človeka ne kaže — hudobno srce.

Listek.

Janez Hudiman.

(Kratkočasnica iz vojaškega življenja.)

Na dvorišču vojašnice sv. Jurja je stala četrta kompanija točno ob eni popoldne. Bil je vroč dan v avgustu.

„Zdaj torej veste,“ končal je stotnik daljši nagovor na moštvo, „da bo treba jutri dobro stopiti. Le glejte me le, tudi hoditi se je treba učiti. Tako dolga pot in proti večeru šele pridemo nazaj. Nočem, da kdo omaga sredi ceste in tako vso kompanijo osramoti. Zato zapovem, da ne sme nocoj nihče iz vojašnice; lahko greste par ur prej v posteljo, da bote jutri bolj čvrsti. Ob enem naročam gospodom podčastnikom, da strogo pazijo, da se moje povelje izvrši. — Podčastnik! Povejte jim še enkrat in potem naj odstopijo!“

Ko odide stotnik, nagovori podčastnik Brenclj svoje moštvo, ki je štel sedem glav, poštenih glav: „Torej ste slišali, kako in kaj! Nihče ne sme iz vojašnice ne danes popoldne in ne zvečer. Le glejte, da se po tem tudi ravnate, če ne —“ in Brenclj je zažugal z bridko — roko, „bomo preleteli vse solnce, mesec in zvezde in še druge dele sveta. Samo eden naj obleži v cestnem jarku! Seveda, odpočiti se v jarku in pustiti, da mu sije solnce tako lepo toplo za vrat... Že naprej se veselim, če bom katerega dobil. Saj v resnici ni nobenemu nič. A, saj vem, samo da se odpočije, drugi morajo pa naprej, da se jim od vročine prisuši jezik na nebo...“

V tem trenutku pride eden višjih mimo. Brenclj komandira v pozdrav; ko je bilo to opravljeno, pa ni vedel, kje je prenehal.

Vraga, kaj sem vam že nazadnje pravil? Ti Janez Hudiman, kaj sem rekel nazadnje?

Janez s priimkom Hudiman, pošten Kranjec stare korenine pa sin bogatega očeta, je bil navihan, premeten in zviti, da ga ni imel para v kompaniji. Naglo naredi najnedolžnejši obraz kar more in pravi:

„Gospod podčastnik ste rekli, da če človek preveč hodi, kadar solnce vroče pripeka, se mu lahko jezik prisuši na nebo. To pa ne sme biti...“

„Dobro že vidim, da si pazil, pa rekel nisem, da se ne sme jezik prisušiti, ampak da ne sme nihče v jarku obležati. Kaj praviš, zakaj ne sme?“

„Ker — ker — ker gospod podčastnik, vi tega ne marate.“

„Dobro, Hudiman! Ker tega jaz ne maram in seveda gospod stotnik z mano vred tudi ne. No, dobro je, le vsedi se!“

Janez Hudiman je bil poreden in že se je hotel res usesti na sredi dvorišča, pa ta trenutek jih je odslovil Brenclj in tako je to raje opustil.

Ko so bili v sobi, zdelo se je Brenclju potreba, da zlasti še Hudimanu enkrat zabiči, da za danes ne sme nikamor več. Ta se mu je zdel izmed vseh najnevarnejši, in če od katerega, bilo je od njega pričakovati, da mu napravi še kako preglavico.

„Torej, Hudiman“ nagovoril ga je, „ali si razumel, da danes in nocoj nikamor?“

„O, gospod podčastnik,“ zagrozil se je ta, „seveda sem, kajpa, pa saj tudi nimam nič posebnega. Sicer me pa že danes vse dopoldne nekam glava boli.“

„Glava boli?“ zapraša brž Brenclj, kateremu je šinila v glavo ta trenutek prav dobra misel in sicer takale: Še najboljše je, če ga spravim v posteljo. Najbolj varno je, da ne bo ničesar uganjal. Postal je naenkrat mehak in milostljiv:

„No, no, če ti ni dobro, dovolim, da greš par ur prej v krtovo deželo. Kar pod odejo! Marš!“

Tedaj so bile postelje tako narejene, da so bile navadno po tri ena vrh druge. Hudiman je ležal v tretjem nadstropju. Dva skoka in bil je gori.

Podčastnik je gledal, ko se je vlegel; Hudiman se je delal, kot da hoče prav lepo pošteno spati. To je bilo Brencljnu všeč. „Zdaj sem vsaj varen pred njim“ si je mislil.

Pa podčastnik se je zmotil za nocoj.

Hudiman ni bil prav nič bolan in nič zaspan. Čez nekaj časa začne prav potihoma smrčati, kakor crieček, če si prav ne upa na dan, potem vedno močnejše in močnejše, kakor piš in hudournik, če se začne drviti preko pogorskih skal in čeri.

„Na“ pravi Brenclj, ko ga je nekaj časa poslušal, „kajon smrči kot medved; pa dobro je, je vsaj namiru in jaz grem lahko v kantino pokvarjat. Kdo se bo tukaj dolgočasil!“

Pa komaj je odšel — vzdigne se Hudiman in se začne smejati. „Ali ste ga videli? Ha, ha, mislil je, da je on pred mano varen, pa sem le jaz pred njim.“

„Jaz sem tudi mislil, da spiš“ oglasi se začudeno Jurij Srakoper, doma tam kakor Hudiman, in stopi bliže pred Janeza.

„E, kdo bo spal, ali si neumen; jaz nameravam nocoj še yse kaj drugega kakor spati. Povedati vam moram“ — obrne se do tovarišev in začne govoriti bolj potihoma — da napravi tukajšnje mestu pevsko

društvo, pri katerem sem bil ud, predno sem postal cesarski in kraljevi, veliko pojedino. In mislite, da jo jaz zamudim? Kaj še? Kdor mi pomaga, ne bo se kesal. Jutri plačam za pijačo.“

„Ti misliš nocoj iz vojašnice?“ začudijo se tovariši, saj veš kako strogo je prepovedano od starega.“

„Srček, saj jaz tudi vem, toda, ali razumeš, da moram, da moram nocoj v mesto. Kaj misliš, da bom zaradi tega jutri za kako cesto res žabe poslušal?“

„Toda če zabiješ pol noči ali morda skoro celo, misliš, da jo boš jutri zdržal z drugimi? Toda to je tvoja stvar!“

„Jaz tudi mislim. — Če hočete toraj pomagati, osnažite za jutri moje reči.“

Ogledal se je skrbno okrog, če ni katerega višjih in — izmuzal se je iz sobe.

Naglo in tiho jo je ubral po hodniku, da se ogne častniku, imajočemu ta dan nadzorstvo.

Že je mislil, da je na varnem, ker je bil že precej daleč od svoje kompanije; toda v tem trenutku, ko jo krene kakor blisk okrog vogla na koncu hodnika, zadene se in trči ob častnika, od dneva.

„Tristo hudimanov!“ zavpije ta in si otiplje nos, če je še na svojem mestu. „ali si že prismojen ali šele boš; kaj se tako leta!“

„Oh, oh,“ zajecija prestrašen Hudiman in gleda neumnozabito častnika.

„Kaj je, kam?“

„Oprostite gospod častnik, jaz sem hotel, — jaz sem mislil, — meni se je mudilo!“

„E, kaj mudilo; to je sama prevara in goljufigija! Sicer pa, kam pa hočete zdaj? Ali ne veste, da morate ostati v vojašnici?“

„Na povelje, ampak jaz, — jaz sem hotel — iti v apoteko po mazila za noge gospoda častnika Bren celjna.“

„Tako? — Mazila za noge! — Čemu pa?“

„Ž njim nam pusti jutri namazati noge, da bomo laglje in čvrstejše hodili.“

„Hm — no ja. Naj že bo! Le pojdi, pa v petih minutah moraš biti nazaj!“

„O, prav gotovo, prav gotovo!“

„In — počakajte še malo. Prinesite tudi meni eno steklenico. Kar plačajte, vam bom že povrnil, ko prinesete.“

Hudiman je bil vesel, da jo je tako srečno unesel. Še na misel mu ni prišlo, da bi šel v kako apoteko.

Srečo mora imeti človek, posebno če je mlad, mrmral je zadovoljno in se poslovil od vojašnice.

Ko pogleda čez nekaj časa iz svoje zamišljenosti krog sebe, zagleda pred seboj možaka, ki je pral

njegovi kompaniji srajce in druge take reči in je bil sedaj ravno namenjen nesti vojakom poln koš te ropotije.

„Kam pa kam?“ zaprašča Hudimana. „Saj bi me kmalu vaš ohlip podrl, tako derete.“ In ponudi mu tobaka, da malo ponoslja.

„Hvala, hvala“ brani se Janez, rojen Hudiman, „nimam prav nič časa.“

„Tako, tako, — jutri jo bote daleč udarili, kaj?“

„Ampak jaz res nimam časa! Kupiti moram nove opanke za podčastnika Bren celjna.“

„Tu bi jaz svetoval flanelo!“

„Bom že videl.“

S tem odhiti Janez dalje, jezen, da ga je zdaj spet ta nekaj časa zamudil. Da bi se zanaprej vsakomu ognil, udari jo po malem ovinku.

„Tukaj skozi pasje ulice pojdem“ misli si „me vsaj nihče ne bo zadrževal.“

Pa prišlo je drugače.

„Hej,“ zavpije naenkrat nekdo nad njim, ko je naredil komaj kakih deset korakov, „kam pa namerjate tod?“

Ko Janez kvišku pogleda, opazi pred sabo sergeanta (reci: seržanta), ki je imel stanovanje v tistem hodniku vojašnice kakor on. Hudiman se je moral spet ustaviti.

„Povejte, povejte“ pravi sergeant, „ali niste vi podrejeni podčastniku Bren celjnu, ki stanuje v sobi zraven mene?“

„Na povelje! Soba numero osemnajst.“

„No seveda, moja je devetnajst. — Toda kaj pa počnete zdaj tukaj. Saj se vam je vendar strogo prepovedalo po mestu hoditi. Kako torej pridete sem?“

„Gospod sergeant, jaz — jaz — jaz sem hotel samo do zelene apoteke, da kupim za gosp. podčastnika Bren celjna mazačko za kurja očesa.“

„Tako? O to seveda je nekaj družega. Potem pa le hitite in vrnite se kmalu!“

In ločila sta se.

„Kaj me mora tudi ta srečati!“ mrmra nezadovoljno sam seboj. Zdaj mi že pojedina prav malo diši. Pa kaj človek vsega ne stori, da se ohrani čvrstejšega preljubi domovini. Dobro, da bom kmalu na zbirališču, gotovo mi ne more nobena reč priti več na pot, ker —“

Dalje ni prisel Janez Hudiman. Iz bližnje hiše je skočil ravno velik pes in ga skoro podrl.

„Miljon copernic! Še enkrat, pa obležim. Da le pustijo ljudje tako ušivo kroto skakati po cestah, kjer hodijo pošteni ljudje. Rad bi vedel, kak osel ima tako mrho.“

Žal, da je moral Hudiman to kmalu zvedeti. Naenkrat začuje za seboj znan glas in svoje ime, in

ko se obrne prestrašen, stoji pred svojim — stotnikom. Tisti kratki trenutki, v katerih ga je 'stari' radovedno, a ostro 'fiksiral' — so se mu zdeli cela večnost.

„Kaj pa ste imeli opraviti z mojim psom?“ vpraša ga končno stotnik in obraz se mu za čuda zježi.

„Jaz sem prišel — sem hotel —“ jeclja Janez, „sem mislil, da bi si znal ljubi psiček psičji kaj narediti, ko se je zaletel tako vame, da se mi je v srce zasmilil in bil sem že v strahu, če mu ni iz gobčka pritekla kri — ljuba živalica.“

„Neumnost! — Pa kako sploh sem pridete? Ali ste pozabili, kaj sem zaukazal?“

„Ne, gospod stotnik, pa —“

„Zakaj se vam ustavlja beseda?“

„Hotel sem — moral sem — gospod podčastnik Brencelj me je poslal v 'zeleno apoteko' po jazbičeve masti, da bi moštvo jutri bolje marširalo in bi mu noge ne opešale sredi ceste.“

„Tako? — Ali je pa tudi res tako?“

„Na povelje, gospod stotnik.“

„Saj imate vendar precej pri vojašnici apoteko. Zakaj delate tako dolgo pot sem v mesto?“

„Ker — se dobi tukaj več in boljše kup.“

„Naj že bo! — ampak potem precej nazaj!“

„O, gotovo, gospod stotnik.“

Janez Hudiman jo je šekal dalje, kot bi se šlo zato, da ne zamudi kakega vlaka.

„Resnično,“ priznal je sam sebi, „apetit do večerje sem docela zgubil. Kar obrnem jo nazaj v vojašnico. — Oh, jej,“ nadaljuje čez nekaj časa, ko prikače mimo njega taisti stotnikov pes ozirajoč se vedno nazaj, pride li gospod za njim ali ne, „zdi se mi, da gre stotnik nalašč za menoj.“

In ko se skrivaj nazaj ozre, prepriča se, da je res tako. „Zdaj mi je pa dober svet drag. Kaj naj storim najprej? Ta me bo še prisilil, da bom moral res v apoteko. — Da bi se vsaj tako ne bi zarekel. Vsaka druga laž bi bila boljša. In zdaj mi je kazen za petami.“

Stotnik seveda se že zdavnaj ni več brigal zanj. A slaba vest mu je pravila, da ga zdaj zasleduje.

„Pa naj pride kakor hoče!“ misli si Janez in stopi v apoteko z občutkom, s kakoršnim bi stopilo tele v klavnico, ko bi imelo zavest. Mislil si je: se bom že na kak način izgovoril in videl skozi okno, kdaj odide stotnik mimo. Pa prišlo je drugače.

(Dalje prihodnjic.)

Slovenski novičar.

Kranjsko.

(Pozor!) Opozarjamo zlasti one naročnike našega lista, ki so ob enem udje kmetijske družbe, na II. članek in na »oklic« v današnji številki »Domoljuba«!

(Gospodarski shod) se bode vršil prihodnji četrtek ob 5. uri popoldan v veliki dvorani katoliškega doma. Posvetovalo se bode o snovanju velike osrednje zadruge za posredovanje prodaje kmetijskih pridelkov in nabavo kmetijskih potrebsčin in pa o drugih nujnih gospodarskih stvareh, zlasti o tem, kako pregnati židovske zavarovalnice, kakor »Slavija« in »Phönix«, iz dežele. Ker se isti dan dopoldan vrši občni zbor kmetijske družbe, se udje kmetijske družbe vabijo, da po sklepu občnega zbora pridejo na gospodarski shod v katoliški dom!

(Občni zbor kmetijske družbe) se to pot ne bode vršil, kakor druga leta, v »Katoliškem domu«, temuč v »Narodnem domu« v Sokolovi telovadni dvorani. Naj vsakdo to okolnost vzame na znanje, da ne bode nobenih zmešnjav!

(Kmetijska družba in Tomaževa žlindra) Kako sedajno vodstvo kmetijske družbe skrbi za kmeta, to dokazuje najboljše okolnost, da je Tomaževa žlindra na Kranjskem dražja nego v vseh drugih deželah in **da je temu kriva — naša kmetijska družba.** Tomaževa žlindra stane namreč za vse druge dežele v Trstu 2 gl. 49 kr. meterski stot — za Kranjsko pa stane letos 2 gl. 88 kr., toraj 39 kr. več!! Ker pa ima kmetijska družba letos še »kartel«, po katerem mora vsa žlindra, ki se na Kranjsko proda, iti skozi njene roke ali pa vsaj z njenim dovoljenjem, — vprašamo opravičeno, **kam je šlo tistih 39 kr. od vsacega meterskega stota, za katere so bili kmetje prikrajšani?!** Tako skrbi kmetijska družba za kmeta!

(Duhovniške spremembe v ljubljanski škofiji.) C. g. Josip Dostal, trnovski kapelan v Ljubljani, je imenovan za knezoškofijskega tajnika. V Trnovo pride č. gosp. Viktor Koechler, kapelan v Šmartnem pri Litiji, v Šmartno pri Litiji č. g. Janez Štrukelj, kapelan na Krki, na Krko č. g. Jakob Kleindienst, semeniški duhovnik. Č. g. Josip Lavrič, kapelan v Višnji gori, pride za II. kapelana v Šent Jernej, na njegovo mesto č. g. Franc Erzar, novomašnik. Č. g. Anton Zore, sem. duhovnik, je nameščen za kapelana v Fari pri Kostelu. Č. g. Josip Erker, kapelan v Mokronogu, je premeščen v Črmošnjice, na njegovo mesto pride sem. duhovnik, č. g. Josip Brajec. Valetudinarij č. g. Martin Nemanič pride za kapelana

v Čatež ob Savi, č. g. Franc Finžgar, ekspozit pri sv. Joštu, za mestnega kapelana v Škofjo Loko.

(Katoliška gimnazija.) Na Dunaj, oziroma v Gradec, so se odpeljali minule dni oni duhovniki, ki se bodo pripravljali za profesorje na katoliški gimnaziji. Drugo leto se jim pridruži še nekoliko drugih. Letos so pričeli svoje studije č. gg.: Arh Luka, Gnidovec Janez, Jarc Anton, Knific Janez, Koritnik Anton, Ratajec Anton.

(Novo mašo) je pel dne 1. oktobra v frančiškanski cerkvi v Ljubljani č. p. Blanko Kavčič.

(V Št. Vidu na Dolenjskem) je dné 15. t. m. presv. knez in škof slovesno cerkveno vmestil novega župnika g. Vidergarja.

(Grajščino Strmol) pri Cerkljah na Gorenjskem je kupil ondotni rojak profesor J. Jenko. — Grajščina Strmol ima glas v Kranjskem veleposestvu.

(Medvedje) baje strašijo v okolici Dvora pod Žužemberkom. Prišli so iz gostih kočevskih gozdov.

(Lekarna na Vrhniki.) Magister farmacije gospod H. Hočevar je dobil koncesijo za lekarno na Vrhniki.

(Trgatev.) Iz Leskovca pri Krškem se poroča: Z začetkom oktobra je pri nas letošnja trgatev dokončana. Dasi je bilo vreme za vinsko trto semtertje neugodno, smo s trgatvijo zadovoljni, da moremo zapeti z narodno pesmijo: »Trta rodi, trud pozabimo — Čast Bogu zato recimo«. Tudi je kapljica mnogo boljja, kakor smo pričakovali, zlasti ker se je trgatev vršila ob ugodnem vremenu. Le leskoviška fara ima letošnjega pridelka do dva tisoč hektolitrov. Vinski kupci žurite se; dobro nam došli!

(Utopljenko) našli so pod Crnučami na Savskem obrežju in je pokopana na Črnučah. Utopljenka je morala biti že dalje časa v vodi, ker je telo v zelo slabem stanju: po starosti utegne imeti ne veliko čez 20 let.

(V šolo — v Repnje!) Čč. šolske sestre v Repnjah na Gorenjskem (pošta Vodice, železniška postaja Vižmarje ali tudi Medvode) so nas naprosile, naj objavimo v njih imenu, da imajo v svoji hiši v Repnjah še prostora za nekoliko učenk. Tamošnja šola je sicer le dvorazredna; toda deklice, ki stanujejo v samostanu, imajo še posebej pouk v nemščini, ročnih delih in dr. Vsa postrežba s stanovanjem, hrano, perilom in posebnim poukom stane le 10 gld. na mesec. Priložnost je tudi učiti se glasbe. Stariši, ki bi radi dali svoje hčerke v lep in zdrav kraj ter v dobro odgojo, pošljite jih v Repnje!

(Poziv.) »Slovenska krščan.-socialna zveza« dobiva od mnogih strani pozive po dobrih gledaliških igrarjih, primernih našemu ljudstvu. »Zveza« ima nekaj takih iger pripravljenih in bi jih izdala v posameznih cenениh snopičih, ako se oglasi potrebno število naročnikov. Opozarjamo na ta poziv sosebno društva

na deželi, ki naj se v prvi vrsti zapišejo med naročnike. Zadošča naznanilo na dopisnici. Ako se do 1. novembra oglasi zadostno število naročnikov, izide okolu 1. decembra 1. snopič. Naznanila naj se pošiljajo odboru »Slovenske krščanske socialne zveze« v Ljubljani. Najboljše bi bilo, da društva naročé toliko iztisov posameznih iger, kolikor je v igri ulog.

(Papirnaté goldinarje) in stare krajcarje in polkrajcarje sprejemajo cesarske blagajne le samo še do konec tega leta. Po novem letu bo ta denar ob veljavo. Po cesarskem ukazu moralo se bo tudi po novem letu 1900 v vseh javnih računih in javnih spisih računati po kronah in vinarjih.

(Z Gorenjskega.) Tajnik Pirca in predsednik Murnik od kmetijske družbe si hudo prizadevata, dobiti kmetskih glasov za prihodnji občni zbor, zlasti z Gorenjskega. Sramota bi bila za cel kmetski stan, če bi jih šlo kaj prida na limanice. Po tem, kar se je zgodilo dné 13. julija, ko je stranka Murnika in Pirca kmetski stan očitno zaničevala in ga za pravico ogoljufala — je vsak kmet, ki glasuje z Murnik-Pirčevo stranko, imenovati izvržek našega poštenega stanu. G. Murnik je naš rojak in mu želimo vse dobro — a naše pravice si ne pustimo od nobenega vzeti. G. Murnik naj ostane v svoji trgovski zbornici in prihaja k nam v letovišče ali pa na tombole — radi ga bomo imeli. V kmetijski družbi pa hočemo sami gospodariti. Vsakega kmeta pa, ki bi se dal od nasprotnikov pregovoriti, bodi sram, ker je s tem pokazal, da je pravi figa-mož, ki zapusti svoje tovariše kmete v tistem važnem trenutku, kadar se gre za naše lastne kmetske stvari.

(Zaveden gorenjski kmet)

(Z dežele.) Z veseljem in občudovanjem opazujemo velikanski razvoj »Ljudske posojilnice«, naše »šparkase«, kakor jo že sploh po deželi imenujemo. Zares, nespametno je bilo od ljudi, ko so svoje prištedene krajcarje nosili v tuje roke, v nemškutarsko »kranjsko hranilnico« ali »staro šparkaso«, ali pa v kako slovensko liberalno hranilnico. Ne rekel bi, da bi pri tem še bilo kaj dobička. Toda ravno nasprotno: zguba je bila. »Ljudska posojilnica« obrestuje po 4½%, nemškutarska kranjska hranilnica pa še po 4% ne! Pri »Ljudski posojilnici« dobiš od 100 gld. na leto 4 gld. 50 kr., pri nemškutarski hranilnici pa le 3 gld. 90 kr. Pred 3. leti sem večji gozd prodal za posekat, in dobil za to večjo svoto denarja. Tudi moj sosed je slučajno ravno takrat večjo svoto stržil. Oba sva nesla denar v Ljubljano hraniti — jaz v »Ljudsko posojilnico«, sosed pa — ki le na »šparkase« prisega — je nesel denar v hranilnico. Letos sva skupaj ob enem denar vzdignila. Jaz sem dobil toliko denarja več nego sosed, da imam le po

kravo takorekoč zastoj: zaslužil sem jo samo s tem, da sem denar pred 3. leti nesel v »Ljudsko posojilnico«, namesto v hranilnico. Dancs moj sosed bridko obžaluje, da ni bil tako pameten, kakor jaz. Svetujem vsakomu, kdor ima kaj v hranilnici, naj preloži v »Ljudsko posojilnico.« S tem boste zaslužili denar brez kake težave.

(Roparski umor.) Dne 10. t. m. dopoldne med 11. in 12. uro so našli v vodi Lipnici pri dobravskem mostu poleg Kamne Gorice ubitega Boštjana Žvana, mesarja iz Gorij pri Bledu brez denarja, katerega je imel precej pri sebi. Ljubljanska policija je zaprla umora sumljivega tukajšnjega gostilničarja v Koldvorskih ulicah števil. 23. Blaža Ravnika, ki je z Žvanom popival in se z njim peljal na Gorenjsko. V Otočah so ju videli ljudje, da sta pila v gostilni. Ravnik je silil Žvana, naj gre z njim čez Dobravo v Kamnogorico. Žvan se mu je udal in šel z njim. Po izvršenem umoru se je Ravnik zopet odpeljal v Ljubljano, kjer je dal železniškemu sprevodniku Jugoviču 5 gld. za to, da ne bi povedal, da ga je videl v Podnartu vstopiti na vlak. V soboto so Ravnika peljali na Gorenjsko, da so ga ondi predstavili pričam, ki so vse Ravnika spoznale. Ravnik trdovratno taji.

Drobtinice.

Majhen junak. — Kraljevo rešilno društvo v Londonu je nedavno obdarovalo z diplomom petletnega junaka Leonarda Webera, ker je rešil svojega triletnega bratca. Mali Weber se je kopal v močvirnem kraju. Noge so mu zlezle v blato, ni jih mogel potegniti ven in je bil kmalu pod vodo. Leonard to vidi iz daljave, plane precej v vodo in potegne ven pol živega bratca. Petletni junak je sin ubogega rokodelca, ki ima 12 živih otrok in uživa sedaj čast, da je oče najmlajšega diplomovanega junaka na svetu.

Grozna nesreča je pretela v nedeljo na tisoče broječim gledalcem borbe z biki v nekem mestu pri Parizu. Samo s posebnimi vlaki se je pripeljalo iz Pariza nad 5000 oseb. Vsi prostori v lesenem prizorišču so bili natlačeno polni in vse je radovedno čakalo pričetka. Ko pa stopi na bojišče prvi bik, in deloma že prej, je zavladovalo med poslušalstvom toliko kričanje, ploskanje in vpitje, da se je bik splašil in kot divji planil preko sedežev in ograj, vse razdirajoč pred seboj, na prosto, kjer so ga šele po dolgem boju mogli storiti neškodljivega. Nepopisen strah je zavladoval med občinstvom in v grozni gnjebi je bilo nebroj nesreč. Samo bik je ranil nad 12 oseb. Vlada je takoj prepovedala nadaljne igre z biki.

grozen prizor v cirkusu. Iz Züricha se poroča: Pred kratkim je v ondotni menažeriji plesala med zvermi v kletki neka plesalka. Da je bil utis tem večji, razsvetljena je bila samo dotična kletka, ostale luči so pa pogasili. Nakrat se začuje silno kričanje. Levinja je zagrabila nekega poštnega uradnika za glavo, ko se je v temi pripognil, da pobere naočnike, ki so mu padli na tla. Težkoranjenega uradnika so prepeljali v bolnico.

Luccheni, morilec avstrijske cesarice, ni v podzemskem zaporu, temveč v navadni celici, toda čisto osamljen. Osamljenje in tišina, ki vlada krog njega, ga muči hujše, kakor da bi ga obsodili na smrt. Kaže se mu obupno življenje v vsej svoji grozi. Prej brezdelan anarhist, mora sedaj od 6. zjutraj do 6. zvečer pridno delati, a sadu svojega dela ne uživa nikoli. Ni čuda, da se torej kesa svojega zločina. Že po šestih tednih je priznal svojemu duhovniku, da je bila vsa njegova hladnokrvnost pri preiskavi le umetna, da je že tri ure po storjenem umoru obžaloval svoje zlodejstvo. Izpovedal je tudi, da ima sokrivce, in najbrže jih bode vse naznanil.

Iz življenja kitajske cesarice. Sedanja kineska cesarica-vdova je iz jako revne družine, ki niti kruha ni imela vedno na mizi. V največji stiski sta oče in mati to svojo hčer izločila na trgu, da jo prodasta, kar je na Kitajskem dovoljeno. Kupi jo neki kitajski general, ki jo pozneje vsprejme kot pravo svojo hčer. Preskrbi jej tudi najboljše učitelje. Slučaj je hotel, da je bil premeščen na cesarski dvor, kamor je vzel seboj tudi krasno svojo hčer. Pri neki priliki jo opazi sam vladar nebeškega carstva in se zanima za njo. General mu jo po kitajski navadi pokloni v dar, cesar jo sprejme in kmalu izbere za svojo prvo ženo. Sedaj je 63 let stara vdova, ki neomejeno vlada največje cesarstvo.

Dobra pečenka. — Te dni so odšli nazaj v Italijo tisti delavci, katere je avstrijska vlada na škodo domačih delavcev imela v službi pri javnih skladiščih v Trstu. V svojih bivališčih so pustili za spomin vse polno — mačjih kož. Po skladiščih so polovili skoro vse mačke in jih pojedli. Pa pravijo, da Italijani jedó le polento!

Delavska organizacija na Nemškem. — V zapadni Nemčiji se katoliški delavci hitro organizujejo, in sicer ustanavljajo sedaj posebno katoliške strokovne zveze. Ne preide teden, da se ne bi ustanovilo nekaj takih društev. Celo za kovinske delavce, ki so bili do zadnje dobe vsi socijalni demokratje, so ustanovili katoliško društvo; istotako za železniške uradnike in delavce v kolinski okolici (Köln.)

Največe orglje imajo sedaj v mestni dvorani v Sydneju (Avstralija). Veljajo 150.000 gld.; delali so jih tri leta. Orglje imajo pet klaviatur, 144 registrov

in od 8 do 9 tisoč piščalk, od teh je najdaljša 64 čevljev. Orglje obsegajo prostora 85×20 kvadrat čevljev ter jih goni plinov motor, močan za osem konjskih sil. Dvorana ima prostora za 6000 ljudi.

Novo orožje. — Kaj, zopet novo orožje? Da, Francozi so si izmislili sablje, s katerimi more vojak tudi streljati. Ta sablja, kedar je nabita, je seveda precej težja. Kaj vse še izumijo, da več krvi prelijejo!

Železnice se jako razširjajo. O tem nam priča število železniških strojev, ki so v prometu. Na vsej zemlji je sedaj okoli 110.000 strojev v rabi. Od teh je v Evropi 64.000, v Ameriki 40.000, v Aziji 3300, v Avstraliji 2000 in v Afriki 700. V Evropi imajo Angleži največ strojev, in sicer 17.000. V Nemčiji je 15.000 strojev, v Franciji 11.000 v Avstriji 5000, v Italiji 4000, v Rusiji 3500, v Belgiji 2000, v Španiji 2000, v Švici 900.

Učiteljstvo.

Med učitelji vre. Ločujejo se v katoliške in protikatoliške. Protikatoliški se strašno jezé, da je »Domoljub« starišem pokazal njihovo pravo podobo, in nas zmerjajo, da je pisal »Domoljub« »falotsko in lumparsko«. Mi smo jih le popisali; »falotski in lumparski« bi bili oni, ki so tam popisani. Sploh je pa sramota, da učitelji tako surovo pišejo. Katoliški tovariši se proti njihovim psovkam dostojno in omikano branijo, in upati je, da se velik del učiteljev odloči od liberalnega vodstva. Poročali bomo natančneje, ko se razmere poznajo. — Voditelji liberalnih učiteljev Dimniku so dokazali, da prepisuje tuje spise in jih izdaje za svoje: Taka učenost je pač po ceni. — Štajerska »učiteljska zveza« je zborovala prošli mesec v Gradcu, kjer je učitelj Horvatek, ki ga »Narod« imenuje »naš organizator«, govoril čisto v socijalnodemokratičnem duhu. Načelnik učitelj Hiller je slovesno zatrjeval, da se bodo učitelji borili »rama ob rami« s socijalnimi demokrati. Slavili so navzočega socijalnodemokratičnega zastopnika Resela, učitelji so mu vpili: hoch! Socijalna demokracija hoče razdreti cerkev in državo in odpraviti lastninsko pravico, da po krvavem prevratu naredi novo državo, v kateri se ne bo verovalo več v Boga, v kateri ne bo ne papeža ne cesarja, kjer bodo vsi jednaki in kjer bo vse skupno: zemlja, denar in žene! V lepo družbo so zašli učitelji! — V »Narodu« uči neki učitelj svoje tovariše, da je farizej tisti, ki svojo vero javno kaže, in da naj učitelj le tiho doma v sobi moli. In tak učitelj naj uči katoliške otroke, ki še toliko katekizma ne zna, kot vsak človek? Ali ni rekel

Kristus: »Kdor me ne bo pred ljudmi spoznal itd.«? — Liberalni učitelji svojo učenost prodajajo posebno glasno v gostilnah. Če pridete s takim skup, pustite ga samega, pa bo nehal pridigati! Kako sramotno se obnašajo liberalni učitelji proti svojim krščanskim tovarišem, dokazuje tole: Neka štajerska učiteljica je šla v Marijino Celje in je pisala na razglednici svoji prijateljici: »Pomagajte nam z molitvijo, da se srečno vrnemo iz daljave«. To je dobil v roke liberallec, objavil pismo v »Narodu« in zmerja sedaj učiteljico, da je »učiteljska tercijalka« ter ji očita »versko prismojenost«. Ali zasluži tak človek še krščanske ime? — Ker morajo katoliški učitelji od takih ljudi prestati mnogo zabavljanja in sramotenja, zato naj pa dobrim učiteljem stariši olajšujejo njih težavno stanje s tem, da jim kažejo zaupanje in ljubezen!

Vojska med Angleži in Buri.

Leta 1601 se je nekaj slotin holandskih kmetov ali burov naselilo v Kaplandu, ki je dežela na jugu Afrike. Te dežele pa so se l. 1806 grabljivi Angleži polastili. Od tega časa je med Angleži in Buri vedno sovraštvo. Angleži so od leta do leta te holandske kmete potiskali od morja v pusto deželo, med črne divjake. Leta 1836. se je okoli 500 Burov s svojimi družinami preselilo iz Kaplanda proti severu v Natal, kjer so se po krvavih bojih z zamorci naselili. Toda že l. 1842 so jih od tukaj pregnali Angleži. Obrnili so se Buri proti zapadu ter ustanovili republiko Oranje. A leta 1848 so jih Angleži zopet pregnali čez reko Val, in tako je nastala nova republika z imenom Transval. Angleži so priznali samostojnost te republike, pa so v tej republiki zasledili bogate zaklade diamantov, kateri so Angleže bodli v oči. Pozneje so našli v zemlji še zlato rudo, ki daje na leto mnogo milijonov. Prihajali so v deželo razni klativitezi, lačni denarja, med temi največ Angležev. In to je vzrok sedanje vojske. Leta 1878 so se hoteli Angleži polastiti dežele zaradi bogastva, toda Buri so jih v zasledah pošteno naklestili. Od tistega časa pa so Angleži od vseh strani opredli bursko republiko in prežali na njo, kakor pajek na muho. Leta 1895 so Angleži podkupili nekega Jamesona, da je s 1200 vojaki udrl kakor ropar v deželo, da bi se polastil glavnega mesta Johannesburga, kjer živi mnogo Angležev. Toda skupil jo je, kajti Buri so ga vjeli in njegove vojake. Izročili pa so ga Angležem, ki so se seveda smejali v pest. A letos so Angleži kratkoma zahtevali, da se jim Buri pokoró. Vršile so se obravnave, toda videlo se je, da Angleži hočejo za vsako ceno vojsko z Buri, da jim pograbi deželo. To je bilo Burom tudi že preveč. Zbralo se jih je te dni na tisoče, da branijo svojo deželo proti požrešnim Angležem. Vojska se prične. Angleži imajo sicer mnogo več vojakov, toda Buri so od mladosti svoje vajeni orožja. Vse, kar leze in gre, pojde v boj proti Angležem, katerim se utegne še trda goditi v burskih gorah. Mi le želimo, da zmaga pravica in ta je na strani mirnih Burov, ki morajo z orožjem braniti

svoje domovje. — Do sedaj, ko pišemo te vrstice, nam je toliko znano, da so Buri že udri v angleško ozemlje, ker so se polastili nekaj važnih postojank, razbili angleški železniški vlak itd. Prihodnjič poročali bomo, kako se bo vojska nadalje razvila.

Cerkveni letopis.

Spreobrnjenje kardinala Manninga.

Slavoznani kardinal Manning na Angleškem je bil v svojih prvih časih znamenit protestantski pridigar angleške državne cerkve. V tistem času pride k njemu neznana gospa in pravi, da se ona čudi, ker ne pridiga nikdar o sv. Duhu, tretji božji osebi. Prosi ga, naj stori to o priliki. Protestantski pridigar je bil v veliki zadregi, ker je vedel, da o tem niti sam ni zadosti poduččen. Da bi dobil zato časa, obljubi ji, da bo pridigal o sv. Duhu prihodnjič. — Delavni mož preišče vse protestantske knjige, pa podučiti se iz njih ne more, ker o tem same nič ne vedó. Seže torej po katoliških knjigah. In glej, tu je bilo vse jasne razloženo! Njegov duh je zagledal novo luč. Vesel pred tem vspehom, preštudira še druge knjige. Veliki mož je spoznal, kje je resnica. Postal je katoličan, duhovnik, škof, slednjič kardinal. Tako se je poslužil sv. Duh uboge, neučene gospe, da je spreobrnil velikega učenjaka in slavnega pridigarja k edinozveličalni cerkvi. Iz hvaležnosti je spisal kardinal Manning več knjig o svetem Duhu, katere so zdaj prevedene tudi že v druge jezike.

Previdni oče.

Temistoklej, slavni vojskovođa in državnik atenski je imel hčer, katero sta snubila dva ženina. Eden je bil ubog, pa priden in čednosten; drugi bogat pa — nič vreden. Temistoklej jo dá prvemu rekoč: „Jaz imam raje zeta, ki potrebuje denar, kakor denar, ki potrebuje moža!“ In prav je imel paganski mož! Ko bi se ravnali ljudje dandanes po njegovem izreku, ne kesali bi se tolikrat s solzami, kakor se kesajo.

Tat se je izdal.

V Britanski Indiji so zavladali Angleži. Domačini v Bengaliji so morali v vojaško suknjo. Nek angleški častnik je bil imenovan za komandanta tega regimenta. Kmalu po njegovem imenovanju se je izvršila v vojašnici velika tatvina. Tatu niso mogli dobiti. Drugi dan stopi poveljnik pred vojake, ki so stali v vrsti na dvorišču in pravi: „Bog mi je razodel, kako bom našel tatu. Tu dam vsakemu leskovo palico. Kdor je tat med vami, bo dobil, hoče noče, najdaljšo palico. — Tako, zdaj jih imate vsi. Sedaj mi jih prinesite vsi po vrsti! Bomo videli!“ — Ni dobil še devet palic, že skoči poveljnik s stola, se zažene med vojake in prime mladega vojaka za vrat: „Ti si tat, ti si tat!“ — Bil je res, a dobil ga je takole: Razdelil je vsem enakodolge palice. Mladi mož, ki je vedel, da je on kriv tatvine, se je zbal, da ne bi imel on najdaljše palice; zato jo je odlomil na koncu precejšen kos. Poveljnik pa je pričakoval kaj takega, zato je dobro pazil in ga — izpazil. Tatu je izdala slaba vest!

Domači pravnik.

O novem zakonu o pristojbinah ali „procenti.“

Najprvo popravljamo tiskovno napako, ki se je vrinila v zadnjega našega „Domačega pravnika“. Zadnji odstavek predzadnjega stavka naj se glasi tako le: nad 20.000 vrednosti je bila procenta do sedaj tudi 4:375 od sto, odslej bo pa le še 4 od sto.

Sedaj pa k stvari! Pri dedščinah, katere je eden izmed večih dedičev v naturi prevzel, se je do sedaj izračunavala pristojbina tako, kakor da bi bil ta dedič sklenil novo pravno opravilo, od katerega se je zopet na novo odmerila in plačati morala nova „procenta.“ To se odslej po novem zakonu ne bo več godilo, marveč „procenta“ se bo odmerjala odslej od takih prevzetij v naturi samo od dedščine. To je olajšava, ki je v korist posebno kmetom, ker na kmetih se skoro redno prevzema dedščina v naturi.

Na drugi strani pa daje zakon finančni oblasti pravico, da sme, ako se ji zdi napoved zapustnikovega premoženja prenizka, zahtevati, da stori dotični, katerega zadeva dolžnost napovedati zapustnikovo premoženje oblasti, prisego, da ni zamolčal nikakoršnega zapustnikovega premoženja. Ako bi se branil storiti to prisego, pride lahko v zapor. Prikrivati torej ne bo mogoče zapustnikovega premoženja.

To so glavne točke novega zakona o pristojbinah, katerega moramo, kakor smo videli, biti veseli, ker precej olajšuje težko breme pristojbine, posebno pri prenosih nepremičnin, tako da bodo sedaj pogodniki posebno pri sklepanju pismenih kupnih pogodb navajali resnične kupnine, katere so sedaj iz strahu pred „procenti“ le preradi navidezno znižavali in so tako zabredli velikokrat v sitne in drage pravde in v kazni.

Za smeh in kratek čas.

(Nehvaležnež.) Advokat: „Kako vam je všeč moj zagovor? Kaj ne da, kaj takega se niste nadjali!“ — Zločinec: „Imate prav, gospod doktor! Ko bi bil jaz vedel pred obravnavo, da sem tako pošten in nedolžen, kakor ste Vi trdili, nikdar bi Vas ne bil naprosil, da me zagovarjate!“

(Naznanljo.) Župan sporoči na okrajno glavarstvo med drugim tudi to le: „Tudi sporočam hudo užaljeno naznanilo, da je naš dvajsetlet dolgi logar za kratkovidnostjo svojega gospoda nanagloma umrl in bil čez dve uri že popolnoma mrtev, ker ga je gospod gof na lovu po krivici obstrelil. Siromak, ki se mu v celem njegovem življenju nikdar kaj takega ni primerilo, je sedaj v največji bedi, ker zapušča vdovo od petih nepreskrbljenih otrok, izmed katerih je najstarejši odločen, da bo tudi enkrat logar, ki bo svojemu gospodu na enaki način služil.“

Zastavica.

Čim bolj se vleče, tem krajše je. Kaj je to?

Besedni uganki.

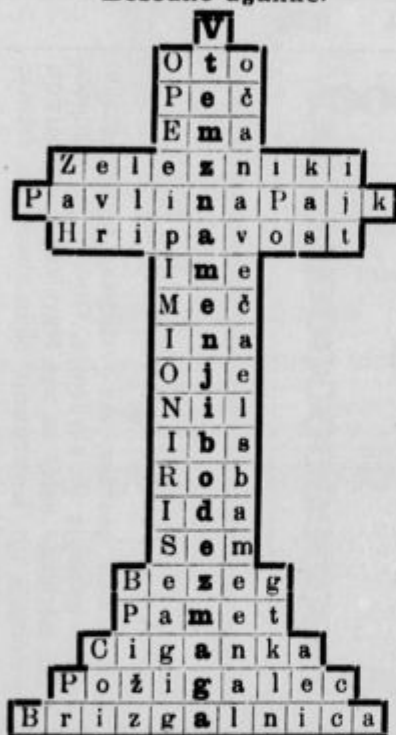
I.

1 2 3 4 5 6 vsak pozna me Rus,
3 1 2 4 5 6 sladec 'mam okus.

II.

Prva beseda ti kralja pomenja,
Vladal slovanska je on pokolenja;
Druga pa ogenj goreč ti veli,
Vernik s tem včasih svetnike časti.
Ako pa hočeš pomena združiti,
Varuj s pripravo to kdaj se raniti.

Rešitev ugank v zadnji številki:

Besedne uganke.

I.

Hrast — hrost — hrust.

II.

Roza — Zora.

III.

Računska uganka.

Vran je bilo 36.

Vse so prav uganili: Josip Zorko v Široki Seti pri Vačah; Tomo Koprivšek, organist v Blagovici; Andrej Porenta v Virmažah; Alojzij in Janez Levstik v Grebenu pri Svetem Gregoriju:

I., II. in IV.: Franc Knific, Franc Jereb, Boštjan, Janko in Balant Primža v Hrašah pri Smedniku.

I., II. in III. so uganili: Ivan Fatur na Rakeku; Franciška Tirbic iz Prekrnice pri Moravčah; Franc Koncila iz Podgrada pri Dobu; Fran Pušavec in Janez Dežman v Lahovičah; Ivana Jalen in Franciška Gašperšič v Hlebcah pri Lescah; Franc Minašnik, dijak Mariboru; G. Zupan, odv. uradnik v Ljubljani; Peter Resman v Begunjah na Gorenjskem.

I. in II.: Stražiščarjev Janko iz Štrukljeve vasi pri Cerknici; Janez Kriz. Kastelic v Sadu pri Zatičini.

I. in III.: Alojzija Jureš, dekle v Burecih pri Ljutomeru;

II. in III.: Alojzij in Matija Selak v Dolah pri Bučki; Iv. Antončič v Markovu pri Starem trgu; Tilka Košir, gojenka strok. sole v Ljubljani.

Samo I.: Fran Bratuša, posest. sin v Rablčji vasi pri Ptujju; Marija Petrič in Ivanka Debevc v Žirovnici pri Rakeku; Jožef Burgar, častn. sluga pri 17. pešpolku.

Samo II.: Ivan Dolinar, učenec v Škofji Loki.

Samo III.: Amalija Pirs, v St. Jarneju; Matija Bobnar, posestnik in župan v Lahovčah.

➤ Prihodnja številka »DOMOLJUBA« izide dné
2. novembra 1899 zvečer.

Loterijske srečke.

Dunaj, 14. oktobra:	67	51	64	82	72
Praga, 11. oktobra:	5	61	71	85	64
Line, 7. oktobra:	7	39	53	1	58
Brno, 4. oktobra:	19	82	77	2	46

Moja notarska pisarna ne nahaja se več na Križevniškem (Valvazorjevem) trgu, temveč

na Rimski cesti šte. 7,

I. nadstropje, nasproti gostilni Lojzeta Zajca.

V Ljubljani, dné 10. oktobra 1899.

Ivan Plantan,

822 5-4

c. kr. notar. 1

2-1

Krepak deček

poštenih starišev za vrtnarski obrt pri *Luki Tomšiču* v Ljubljani, Poljanski nasip.

—*— *Vizitnice*

in *koverte s firmo* ☞

prilagoča *Katoliška Tiskarna v Ljubljani.*

Domača trgovina

POZOR!

Jesen in zima se piibližujeta, treba se bode preskrbeti z zimsko obleko. — Prilika Vam bode zopet dana, kjer se Vam bode zopet slabo, staro blago ponujalo in prodajalo. Ne pustite se zapeljati in bodite previdni, ker po ceni blago — je najdražje. — Kdor pa želi zanesljivo, pošteno z dobrim trpežnim blagom za obleke postrežen biti, naj gre v domačo trgovino

Češnik & Milavec

(Špitalske) Lingarjeve ulice (Krestja)

tam bode vsak z dobrim blagom in najnižjo ceno postrežen. Dobi se največja izbira najnovejšega blaga za ženske in moške obleke, istotako najnovije rute volnene. svilnate in ogrinjalko.

Svoji k svojim!

482 (1-3)

Zanesljiva

Poštena postrežba

Naznanilo.

Da se v prihodnje pri povpraševanju po moji osebi odstranijo vse nepravilne, usojam si slavnemu občinstvu, preč. duhovščini in drugim naročnikom svojih del najljubše naznaniti, da sem se dné 16. septembra t. l. z delavnico vred preselil iz Poštnih ulic števil 7 na

Graben št. 11

v hišo č. gosp. Medveda.

Ob enem prosim najudaneje vse dozdane naročnike, naj mi ostanejo tudi zanaprej zvesti, ter jih zagotavljam, da jim bom vselej kar najsolidneje in ceneje postregel, ker mi je tu na razpolago večja in pripravnejša delavnica.

Z najodličnejšim spoštovanjem

Franjo Ks. Tončič, podobar in pozlatar.

Kamnik, dné 3. oktobra 1899.

807 4-1

Prostovoljno v najem

se daje hiša, gostilna, vse gostilniško orodje, gospodarsko postopje in kovačnica, zraven pa zemljišče s 30 mernikov setve in več travnikov na Črnicu po domače pri Lovrencu blizu Brezij ob državni cesti proti Radovljici.

Več izve se pri Lovrencu na Črnicu pošta Radovljica.

502 2-1

Kmetiška posojilnica Ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v Knezovi hiši, Marije Terezije cesta števil 1

obrestuje hranilne vloge po $4\frac{1}{2}\%$ brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure razun nedelj in praznikov vsak dan od 8-12. ure dopoldne in od 3-6. ure popoldne.

Pošt. hran. urada števil 828.406. — Telefon števil 57.

V stanovanje sprejme

Jedno ali dve dekleti
Rozalija Dular, Rožne ulice 27. 828 1-1

● Redka prilžnost za nakup pohištva. ●

Jan. Dogan-a

mizarski pohištveni obrt
v Ljubljani 470 4

na Dunajski cesti št. 15 (v Medjatovi hiši)

priporoča svojo dobro vrejeno

zalogo

vsakovrstnega likanega
in politiranega

pohištva.

gld. 5-, 7-50, 10-, 12-, 14-.

Naročila se točno izvršujejo.

— Cenilnik s podobami zastoj in franko. —

● Radi obilne zaloge 10 odstotkov ceneje. ●

Učenec

za kovaški obrt pri Ivan Vrhovec - u, Bohoričeve ulice št. 6
v Ljubljani. 500 1-1

KATHREINER-

Kneippova
sladna kava.

Stare mašice, si vsaki

Ze tako vam izpričano izvirna prireda k Bohovi kavi.
Pri živilih, ercnih, ledodolnih boleznih, pri poimanjkanju
krvi etc. zdravniško priporočena. — Najprijubljenejša
kaviana pijača v stoletičarskih redovinah, zdravstvenih

Vabilo

k

o b č n e m u z b o r u

, Zveznega kmetijskega društva“

registrovana zadruga z omejeno zavezo
v Poljanah pri Škofjiloki,
kateri bo
dné 5. listopada t. l. ob 3 uri popoldne
v društvenih prostorih v Poljanah.

Vspored: 505 1-1

1. Volitev načelnika.
2. Upisovanje udov.
3. Volitev pet članov v nadzorstvo.
4. Volitev pet članov v razsodišče.
5. Razni nasveti in predlogi.

K obilni udeležbi vabi

Načelnštvo.

V Poljanah, dné 15. oktobra 1899.

Suhe gobe,

fižol, želod, razno žito in druge deželne
pridelke 815 3-1

kupuje po najvišjej ceni

Ivan Majdič v Kranju.

V nakupovanje jesenskega in zimskega gvantnega blaga
priporoča slavnemu občinstvu svojo dobro urejeno zalogo

**Na
debelo**

B. Miklauc

**Na
drobno**

v Ljubljani, Spitalske ulice št. 5.

Na prodaj je po najnižji ceni sukno, štof, trdna hlače-
vina za moške obleke; lepo volneno in sukmeno blago za
ženske gvante; višnjev in pisan parhent; bela, rujava kakor
tudi pisana (zelena, rumena) kotenina; ogrinjalke, kocke (štri-
kane rute), kovtri, plahte itd. — Opozarja tudi na vselej najlepše
svilnate in volnene rute.

504 2 1

Zagotavlja pošteno in prijazno postrežbo ter prosi mnogobrojnega obiska.

Oelz-ova kava

je od dné priljubljena ker bo-
do dné bolj priljubljena bovo
kavo spremenj v zdravo, okusno
in pokrepčevalno redilno sredstvo.

400 (20-17)

Rudeči zavitki z belim trakom.

HERBABNY-jev

podfosfornasto-kisl 415 20-15

apneno-železni sirup.

Ta 29 let z največjim uspehom rabljeni prsni sirup raztaplja sluz, upokojuje kašelj, pomanjšuje pôt, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko si prisvajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, raztopljive fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje kosti. 896 (20 - 20)

Cena steklenici l. glđ 25 kr., po pošti 20 kr. več za zavijanje. (Polsteklenic ni.)

Prosimo, da se vedno zrecno zahteva Herbabny-jev apneno-železni sirup. Kot znak izvora se nahaja v steklu in na zamašku ime „Herbabny“ vtisnjeno z vzvišenimi črkami in nosi vsaka steklenica poleg stoječo uradno registrov. varstveno znamko, na katera znamenaja naj se blagovoli paziti.

Osrednje skladišče

Dunaj, lekarna „zur Barmherzigkeit“

VII./1, Kaiserstrasse 73 in 75.

V zalogi skoro v vseh lekarnah na Dunaju in v kronovinah.

Društvo za dietetične izdelke, Curih.

Enterorosa

idealno dietetično zdravilo za odrasle in otroke.

S prav izrednim vspehom se rabi pri slabem prebavljenji, pri akutnem in kroničnem želodčnem in črevesnem katáru, driski, kole-rini — tudi tedaj, če druga sredstva ne pomagajo. To spričujejo profesorji, zdravniki in zahvalna pisma privatnikov. V vsaki hiši naj bi jo imeli.

Prodaja se v puščah in škatljah po l glđ. 50 kr. in 60 kr.

Apneni kasein

(Calcium - Phosphat - Casein) v obliki praška.

Izredni živež za veliko in malo.

Edino umen način, apno v večji meri spraviti v organizem, kadar je tega treba zaradi zdravja.

Redi kri in vtrjuje kosti, je toraj priporočati že malim otrokom.

Poseben učinek napravlja pri bledici, malokrvnosti, pri živčnih boleznih, škrofelnih, krivici; je porodnicam in drugim krepilo prve vrste. 456 18-8

Potrjeno po veljakh.

Prodaja se v puščah po 1 glđ. 50 kr.

* Dobiti je v vseh lekarnah. *

Glavna slovenska hranilnica in posojilnica,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo pisarna v Šelenburgovih ulicah št. 3 v Ljubljani. 480 (3)

Sprejema in izplačuje hranilne vloge po 4¹/₂⁰/₁₀ obresti od dne do dne brez odbitka in brez odpovedi.

Za brezplačno pošiljanje denarja so položnice na razpolago. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

Dr. Hudnik, predsednik.

F. GOLOB v Ljubljani,

Wolfove ulice

priporoča svojo novourejeno trgovino z železnim blagom.

V zalogi ima vse gospodarske predmete, orodje za kmetovalce, rokodelce, ključavničarsko in kovinsko blago.

Največja izbira prav izbornega kuhinjskega orodja in posode, štedilnih ognjišč, železnih pečij itd.

vse po najnižji ceni. Postrežba je uljudna in točna. 479 (3-3)

Pouk

503 2-1

v krojnem risanju (Schnittzeichnen) in praktičnem izdelovanju oblek

daje Fani Komar, oblast. konces. učni zavod v Ljubljani, Sv. Petra cesta 26.

Modni salon.

Sprejemajo se gospodične tudi na hrano in stanovanje.

Slabi časi,

vendar sladkor zastonj!

Kdor pri meni 5 kg. Portorikokave à 1.95 glđ. s poštnino vred po vsaki pošti naroči, dobi 5 kg. sladkorja — zastonj!

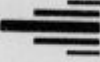
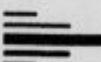
470 5-1

Le pri Ivanu Sajovicu v Gradcu, Murplatz 1.

Nova prodajalnica na drobno. J. C. Mayer.

Naznanilo otvoritve nove trgovine.

Slavnemu občinstvu dajem najuljudneje na znanje, da sem odprl

 na novo še jedno
prodajalnico na drobno

z gvantrim blagom

v Ljubljani v Špitalskih ulicah

tik Frančiškanskega mosta ravno nasproti svoje prve že obstoječe trgovine.

Novo prodajalnico sem
bogato založil

s prav dobrim,

lepim in povsem

frišnim blagom,

 katero bom prodajal po najnižji ceni.

Zagotavljam, da se bom potrudil, vse svoje čast. odjemalce v popolno njihovo zadovoljstvo postreči, prosim, da me slavno občinstvo blagovoli počastiti s prav obilnim obiskom.

Velespoštovanjem

J. C. Mayer.

Nova prodajalnica na drobno. J. C. Mayer.

Nova prodajalnica na drobno. J. C. Mayer.

Nova prodajalnica na drobno. J. C. Mayer.

!! Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje !!

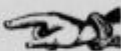
Stanje hranilnih vlog 30. septembra
1899.: čez 2 milijona gld.

Denarni promet v devetih mesecih
čez 6 $\frac{1}{2}$ milijona gld.

Ljudska posojilnica

Preje: Gradišče št. 1. — Sedaj: Kongresni trg št. 2., I. nadstr.

Sprejema

 hranilne vloge

vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan in
jih obrestuje po

 4 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{0}$

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsacih vlo-
ženih 100 gld., čistih 4 gld. 50 kr. na leto.

Stanje hranilnih vlog 30. septembra 1899 :
2,112 219 gld 99 kr.

Promet v 9 mesecih od 1. Jan do 30 sept
1899 : 6,757.658 gld. 53 kr.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi
se obrestovanje kaj prekinilo. — Za nalaganje po pošti so poštno-
hranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dné 10. oktobra 1899.

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Josip Štška, knezoškofijski kancelar
podpredsednik.

Odborniki:

Anton Belec,
posestnik, podjetnik in trgovec
v Št. Vidu nad Ljubljano.

Frančišek Birk,
stolni vikar v Ljubljani.

Dr. Janko Brejc,
odvet. koncip. v Ljubljani.

Dr. Andrej Karlin,
gimn. profesor v Ljubljani.

Karol Kauschegg,
veleposestnik v Ljubljani.

Mattja Kolar,
župnik pri D. M. Polji.

Ivan Kregar,
načelnik okrajne bolniške
blagajne v Ljubljani.

Dr. Viljko Schweitzer,
odvetn. koncip. v Ljubljani.

Gregor Šušbar,
župnik na Rudniku.

Dr. Aleš Ušeničnik,
stolni vikar v Ljubljani.